

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שלישי ל' תשרי תש"פ | דף היומי בבלי: גדה ו.

דף היומי בהלכה: מתחילת סימן תמ"ב עד סעיף ב.

מוסר: שמירת הלשון - שער התבונה פרק ז' 'והנה בתחומא' עד סוף פרק ז'.

קנין חכמה הלימוד השבועי: חובת הלבבות שער הבחינה פ"ד 'והשביעית' עד פ"ה 'ואחר כן ישיב אל ליבו'

פסעתי לעבר המטבח הקטן שבבית הרבי, ונותרתי קפוא על מקומי... | מי עושה 'כל הנערים' בערב ראש השנה? | 1749

הסיפור היומי

ואז נקט בן דודי בצעד שהמים את לבבי. הוא פשוט ניגש אליי ופרץ בבכי סוער, ואמר: "אני מתחנן לפניך! אנא עשה זאת! מדובר באיש אלוקים שזכה לחולל נסים ונפלאות..."

הצלה כפולה בזכות שמירת השבת

הוא אמר זאת בעיניים אוהבות ובהחלטיות נמרצת, וכשרעייתי שאלה: "מה יש לנו להפסיד? הלא הרופאים אומרים, שבכל מקרה חייה בסכנה!" - הסכמתי לדבריהם והוא אץ לבית הרבי. כשבן דודי סיפר לרבי אודות הילדה ענה לו הרבי: "הילדה כבר נמצאת בעיצומו של המעבר לעולם הבא! קשה מאד להצילה! רק אם יתפללו הוריה שתשרוד עד השבת הקרובה, והם ישמרו את השבת ולא יחללו כלל, אזי תבוטל הגזירה הנוראה מעל הילדה ותחלים ממחלתה לחלוטין ללא שום ניתוח".

כשאמר לנו בן דודי את תשובת הרבי, עניתי לו מיד: "אין שום סיכוי שנעשה זאת, אני הולך לחתום על ניתוח". ואז נקט בן דודי בצעד שהמים את לבבי. הוא פשוט ניגש אליי ופרץ בבכי סוער, תוך כדי שחיבקני בכל כוחו ואמר: "אני מתחנן לפניך! אנא עשה זאת! מדובר באיש אלוקים שזכה לחולל נסים ונפלאות", וכאן החל מספר לי בעודו בוכה מקצת מהניסים, שהוא מכיר אישית שנעשו על ידי הרבי. כשרעייתי הצטרפה והחלה גם היא לבכות, הבנתי שזה גם רצונה ומיד שאלתי: "את מסוגלת להתפלל ולשמור שבת?" - "כן", ענתה, והוסיפה: "אעשה הכל להצלת הילדה!" הסכמתי. כך מצאתי את עצמי בפעם הראשונה בחיי מתפלל

מספר בעל המעשה: רעייתי ואני גדלנו באחד הקיבוצים בצפון הארץ, ומילדותנו לצערנו לא לימדונו ולא ידענו מהי תורה ומהי מצווה. שמענו על המסורת, אך מעולם לא קיימנוה. אין זה המקום להרחיב על עיוות המסורת שהנחילו לנו, אם בכלל. לפני כשלושים שנה זכינו להתחתן, וכבר שנתיים לאחר מכן נולדה בתנו הבכורה והמקסימה, אך לצערנו הרב היא נולדה עם בעיה רפואית אשר בסיבתה לא שוחררה מבית-הרפואה במשך תקופה ארוכה. באחד הימים הודיעו הרופאים, שהיא צריכה לעבור ניתוח דחוף ביותר, ועם זאת אמרו שאינם רואים סיכויים גדולים להצלחת הניתוח, ועם הניתוח או בלעדיו חייה בסכנה. בן דודי, אדם אדוק במצוות, הגיע אלינו לבית הרפואה ונחרד ממצבנו הקשה, ועל אף שידע שבאותם ימים היינו רחוקים מאד מהדת ורבניה, בכל זאת אמר הוא נחרצות: "אני הולך לשאול בעצתו של הרבי האדמו"ר ר' אברהם חיים ראטה (זצ"ל) מ'שומרי אמונים', וככל אשר יאמר לנו כך נעשה!".

הבהחינו במבטי התמוה כאומר: 'מה פתאום? מה לי ולרבי?' - ניגש אלי ולפת בזרועותיי בחוזקה ואמר: "אתה חייב להסכים! אני מבקש ממך, אל תסרב לדבר! אתה תראה שיצא מזה רק טוב!".

הרבי קיבלני במאור פנים. התרגשתי מאד, לא מצאתי את המילים, וכשבן דודי ניסה לעזור לי, אמר לו הרבי: "תן לו לדבר, אני רוצה לשמוע אותו". סיפרתי על נפילתה ומצבה הקשה של בתי. לפתע שאלני הרבי: "איך אתה מסוגל לחלל ולא לשמור את השבת ששמרה והצילה את בתך?" - "אתה צודק", עניתי, ואיני יודע איך הוספתי: "מהיום ואילך אשמור שבת".

"אם כך", אמר לי הרבי, "אל תדאג! גם השבת תציל שוב את בתך, ומרגע זה מצבה ילך וישתפר בעזרת ה'". נפעמתי. כל הדרך חזרה לא הצלחתי להוציא מילה מפי. מיד בהיכנסי למחלקה פגשתי את אשתי שמחה וצוהלת על שהילדה חזרה להכרה מלאה ואף יצאה מכלל סכנה. באותו רגע אמרתי לאשתי: "ברוך ה' לעולמי עד". מאז אנחנו התחזקנו מאד ומדקדקים בקיום המצוות, וכן בעקבות מקרה מופלא זה עוד מספר משפחות חזרו לכור מחצבתם!

(גיליון 'פניני עין חמד' בראשית תשע"ו, מעובד מתוך ספר 'אהבת ישראל')

לבורא העולם שהילדה תשרוד עד שבת והבטחתי לו שלא אחלל כלל ואשמור שבת. שמרנו שבת בפיקוחו המלא של בן דודי ובהדרכתו המלאה, ואז קרה הנס, הילדה שרדה. מיד במוצאי שבת שמחנו לראות שהילדה ממקדת את מבטה, ובביקור הרופאים ביום ראשון בבוקר התבררנו שחל שיפור מהותי במצבה. מצב בריאותה הלך והשתפר, עד שביום חמישי שוחררנו לבית. הרופאים הגדירו זאת כ"נס רפואי".

לצערי הרב, יצרי גבר עליי והפסקתי לשמור שבת. לא ארכו הימים ובתנו נפלה ל"ע מקומה שניה ואיבדה את הכרתה בשבת בה התארחנו בבית חברים. מצבה הלך והחמיר, וביום שני אמרו הרופאים נואש לחייה. כששאלה אותי אשתי אם להתקשר לבן דודי, הנהנתי בראשי 'כן' והתביישתי מאד.

בן דודי שמע והזדעזע וביקש לשוחח איתי, ומיד כשנטלתי את הטלפון אמר בקולו הסמכותי: "הפעם אתה חייב לבוא איתי לרבי! אל תתמהמה! עלה לרכב ובוא אליי".

קול העם

בדרך הוציא בני בן השנתיים כיפה מכיסו ואמר כי הביא זאת עבור 'כל הנערים'... הסברתי לו ש'כל הנערים' עושים בשמחת תורה ועכשיו זה ערב ראש השנה, אך הוא נשאר בשלו, שמח וטוב לב...

שני סיפורים נפלאים של השגחה פרטית

לפתוח בלעדי הקוד, וכעת כל הבגדים והחבילות ננעלו בתוך החדר. נותרנו נעולים מחוץ לדלת חדר השינה ללא אפשרות גישה לחפצים הכרחיים. הודינו לה' שהאוכל מחוץ לחדר וכן שאנו כבר לבושים בבגדי השבת, מה שמאפשר לנו לצאת מהבית מחר לבית הכנסת, וכך מצאנו נקודות טובות בכל דבר לשבח ולהודות לה'. סיימנו את הסעודה בחדווה, וניגשתי לבניין השכן להשתתף בשמחת 'שלום זכר' לנכדו. ב'שלום זכר' יצא שסיפרתי לו על הדלת שננעלה עם קוד. חתנו, שהוא בעל השמחה, בדיוק שמע ואמר: "אל דאגה! תיכף אבוא ואפתח לך את הדלת!" "מניין לך הקוד, הלוא אתה גר שנים רבות בעיר רחוקה?!" שאלתי בסקרנות. התברר ששנים רבות עוד בימי בחרותו שימש כאיש אחזקה של הבית, והקוד עדיין חרוט היטב בזיכרונו. הוא ליווה אותי לדירה בתקווה גדולה שלא שינו מאז את הקוד, והדלת אכן נפתחה. הודיתי לו בחום ובהתרגשות על ההשגחה הפרטית שה' זימן דרכו. בעל השמחה מצדו נענה לעומתי ואמר: "צא והתבונן עד כמה השגחתו של ה' מגעת, כיצד תכנן ה' את הכל לפרטי פרטים ושם בליבי לקיים את ה'שלום זכר' בבית חמי - מי יודע אם לא כדי לחלץ אתכם ממיצר, שתהיה לכם השבת לעונג!

בעל המעשה: ה.ה.

(מכתבים שפורסמו במדור 'השגחה פרטית' בגיליון 'טיב הקהילה' בראשית תשע"ו)

למי נועדה הכיפה?

בערב ראש השנה נסעתי עם בניי ל'הר המנוחות' להתפלל בקברי צדיקים כנהוג. בדרך התחייך לו בני בן השנתיים בהנאה, לשאלתי: 'מה משמח אותך?' - שלף כיפה מכיסו ואמר כי הביא את הכיפה עבור 'כל הנערים'...

הסברתי לו ש'כל הנערים' עושים בשמחת תורה, ועכשיו זה ערב ראש השנה. אך הוא נשאר בשלו שמח וטוב לב.

בצאתנו מ'הר המנוחות' פנה אלי יהודי שהגיע להשתטח על קבר אמו ושאל בנימה מתנצלת אם במקרה יש ברשותי כיפה פנויה עבורו, בהסבירו כי כיפתו נעלמה מכיסו. שאלתי את בני אם מוכן הוא לתת את הכיפה ליהודי, ובאופן מפתיע נאות בני לתת את הכיפה בחפץ לב, ללא כל סירוב, כאילו משמים שלחו עמו כיפה עבור אדם זה... שיתפתי את האדון באופן הגעת הכיפה לכיס הילד, כביכול בערמה, והלה מרוב התרגשות הבטיח להשתמש בכיפה הזו לאורך שנים...

בעל המעשה: מ.ר.

קוד סודי בהשגחה פרטית

הגענו לדירה מצויינת שהוצעה עבורנו בעיר צפת. באמצע הסעודה ניגשנו להוציא דבר מה מהחדר, ומצאנו כי הדלת ננעלה. הסתבר שלדלת נעילה עם קוד, וברגע שהדלת נסגרת אין אפשרות

"עמדתי מספר דקות בדומיה בירכתי הקיטון הצר, המום ונפעם מהמחזה הלא שגרת המתרחש מזלי, אך לא העזתי לומר מילה. כעבור מספר רגעים ארוכים חש הרבי בנוכחותי..."

מעשה מופלא שסיפר משמשו של בעל ה'חלקת יהושע' מביאלא זצ"ל

להעניק לי תוכחת מוסר מרומזת, בעקיפין. "שקוע הייתי בדבריו של הרבי. לא שמתי לב כלל להיכן פנינו מועדות. צעדתי אחר הרבי והוא ניווט את דרכנו כמורה דרך אמון ומנוסה, כמי שנהירים לו שבילי ירושלים היטב. עלינו עליות, ירדנו רחובות, השתחלנו בסמטאות ושבילים עוקפים, חצינו כיכרות ומורדות עד שמצאנו את עצמנו אי-שם, בפינה כלשהי בשכונת מאה שערים".

"מה אומר לך, פינחס", עצר לרגע שמחה בהתרגשות, "ליד ירושלים הנני, מילדותי מכיר אני כל סמטה וכל נקיק בשכונת מאה שערים. את אותה גומחה אליה הגענו באותו ליל מסתורי לא הכרתי מעודי..."

"יכול אתה לחשוב", הוסיף שמחה, "שהרבי מלומד היטב בדרכי רחובותיה של ירושלים, אלא שההיפך הגמור הוא הנכון. הרבי רחוק כמטחוי קשת מהתמצאות במסלולי הרחובות ושמותיהם. בעוד ש'שבילי דרקיעא' נהירים לו ללא קושי, הרי ש'שבילי דארעא', שמות הרחובות וכיוצא באלו, אינם תופסים שום מקום במוחו.

"נזכרתי פתאום במקרה אחר שחוויתי עם הרבי, וזה רק העצים את התדהמה שגאתה בי מרגע לרגע. זה היה בשנת תשי"ט, אז חווה הרבי התקף לב קשה. לאחר שהחל להחלים מחולשתו, פקדו עליו הרופאים לערוך מידי יום טיול יומי ברחובה של עיר, לנשום אוויר צח ולרענן את נשימתו.

"התלוויתי אל הרבי לא פעם ולא פעמיים באותה תקופה. היינו יוצאים מביתו לעבר הרחובות הסמוכים, אלפנדר, תחכמוני, והסמטאות המקיפות אותם. באחד הימים, לאחר שהתרחקנו מרחק ניכר מביתו של הרבי, נזכר פתאום הרבי ששכח בבית דבר מה. ביקש ממני לחזור אל הבית ולהביא לו את החפץ המבוקש. "רצתי כחץ מקשת אל הבית ומיהרתי לקחת את הדבר. שוב יצאתי אל הדרך בריצה מהירה. מתנשם ומתנשף הגעתי במרוצה לנקודה שבה נפרדתי מהרבי לפני דקות ספורות. לחרדתי, לא היה כל זכר במקום לדמותו של הרבי. הבטתי אנה ואנה בדאגה. מן הסתם, הרהרתי במהירות במוחי, הרבי נוכח כי מתעכב אני בדרכי, נמנה וגמר לשוב בעצמו אל הבית.

"שוב נשאתי את רגלי כצבי מהיר חזרה אל הבית. בטוח ללא

הגבאי ר' שמחה, איש סודו של האדמו"ר בעל ה'חלקת יהושע' מביאלא זצ"ל, בהזדמנות מסויימת אחרי ש'נכנס יין יצא סוד' - סיפר לחברו הקרוב אליו ר' פנחס:

"לילה אחד באתי לבית מדרשו של הרבי להתפלל עימו תפילת ערבית כמנהגי מדי יום ביומו. 'שמחה', קרא לי הרבי לאחר התפילה, 'האם תוכל להתייצב בביתי בשעה שתיים בלילה בדיוק?' - 'כן, רבי', הנהנתי בראשי והשבתי לרבי בחיוב.

"נער הייתי ועודני. אצה לי הדרך. הקדמתי ובאתי לביתו של הרבי כמחצית השעה לפני הזמן שנאמר לי. נכנסתי אל הבית ביראת כבוד, צעדתי בזהירות פנימה, אולם דמותו של הרבי לא נראתה בבית. הצצתי לחדרו של הרבי, בדקתי היטב בבית המדרש ולא מצאתי את הרבי.

"לבסוף פסעתי לעבר המטבח הקטן שבבית הרבי וקפאתי על מקומי. מחזה שלא מהעולם הזה נגלה לעיני. הרבי ניצב ליד השיש, מגבת מופשלת על כתפו, סכין קילוף בידו והוא מקלף בזה אחר זה תפוחי אדמה מתוך ערימה לא קטנה שעומדת לידו... התבוננתי בפניו של הרבי וראיתי שפניו להבים, אחוזי שרעפים, כמו היה שקוע בה עתה בעיצומה של תפילה מלאת דביקות.

"עמדתי מספר דקות בדומיה בירכתי הקיטון הצר. המום ונפעם מהמחזה הלא שגרת המתרחש מזלי, אך לא העזתי לומר מילה ולהפריע לרבי במעשיו. כעבור מספר רגעים ארוכים חש הרבי בנוכחותי ונענע לי בראשו לשלום.

"רבי, פניתי אליו מיד בתחינה, אולי תתנו לי לעזור לכם, מדוע על הרבי לטרוח ולעשות זאת בעצמו? אולם הרבי סירב נחרצות: 'לא, אינני חפץ שתעזור לי כעת...'

"דקות ארוכות נמשכה מלאכת הקילוף. משנסתיימה המלאכה, העלה הרבי אש בכיריים, העמיד עליהם את קדירת תפוחי האדמה ונותר לעמוד במקום להשיג שיתבשלו יפה ויתרכו כהוגן. לאחר מכן עטף הרבי את כל התכולה בשק גדול והורה לי קצרות להצטרף אליו בדרכו.

יצאנו יחד באישון ליל לסמטאותיה החשוכות והקרירות של ירושלים. צעדנו ברחובות השקטים, הרבי ואני. אותה שעה נכונה לי לשמוע מפי הרבי שיחה שלמה ונוקבת על משמעותו של ערך הזמן. נראה היה כי הרבי אינו שבע רצון מהעובדה שמעשיו נגלו לעיניי. הרי כפי שסוכם, לא אמור הייתי להיות נוכח באותה שעה בביתו. אולם הרבי, כדרכו בקודש, לא הצליף בי בלשונו, אלא בחר

ספק שאפגוש את הרבי בביתו. כמה גדלה דאגתי כשנכנסתי אל הבית והרבי לא נראה במקום. יצאתי בלב חושש מביתו של הרבי. תחושת מועקה החלה לקנן בתוכי. מי יודע, אולי קרה משהו לא טוב לרבי?

"התחלתי לחפש ברחובות הסמוכים. לאחר דקות ארוכות של דאגה הבחנתי בדמותו המאירה של הרבי ניצבת מרחוק, אי-שם באחת הסמטאות בין 'כפר נחום' לרחוב 'פקיעין'.

"מה קרה לך?" שאל אותי הרבי בדאגה כשהתקרבת אליו, 'היכן היית זמן רב כל כך?' סיפרתי לרבי את כל מה שקרה. הסברתי שהייתי בטוח כי הרבי חזר לביתו לבדו ולכן חזרתי אל הבית. הרבי קטע אותי בדבריי ואמר לי בתמיהה: 'וכי העלית בדעתך שאני אשוב לביתי לבדי, כלום נראה לך כי מתמצא אני בסמטאות העקלקלות האלו? מעולם איני עושה את דרכי לבדי לביתי!'

"והמילים האלו", סיים שמחה, "הזדקרו במשנה תוקף לנגד עיני באותם רגעים, כשהרבי צועד בבטחה בין בתיה החשוכים של מאה שערים... אם עד לאותו רגע סבור הייתי לתומי כי הרבי פשוט אינו מתמצא ברחובות, כעת נוכחתי בהשתאות הולכת וגוברת כי הדברים אינם פשוטים כלל ועיקר. מסתבר שכאשר הרבי זקוק לדעת את דרכו לצורך קיום מצוה עלומה באישון ליל, או אז מכיר הוא פתאום את הרחובות עוד יותר טוב ממני, יליד ירושלים שכמוני..."

"הגענו אל היעד. ירדנו בזהירות מספר מדרגות צרות. החושך הלך והתעבה. נעצרנו ליד מחסן טחוב נטול חלונות. הרבי הקיש

בדלת מספר נקישות.

"מי שם?" החרידה את הדממה קריאה מחוספסת מתוך המחסן. הדלת נפתחה והשמיעה קול חריקה צורמנית. ענן של צחנת אימים קידם את פנינו. נכנסנו אל החדר. תחילה לא ניתן היה להבחין במאומה. אט אט הסתגלו עיני לאפלה הסמיכה. תמונת המצב החלה להתבהר והמחזה שנגלה לעיני, איך נאמר זאת? לא היה מרנין כלל וכלל, בלשון המעטה...

"על המיטה העלובה שרוע היה יהודי קשיש חסר בית. טיפוס שאנשים מהשורה מתקשים לעמוד בארבע אמותיו. כל גופו מכוסה היה פצעים עמוקים, שותתים דם. רפש וטינופת דבקו בבגדיו המלוכלכים. על רצפת החדר התגוללו גרוטאות בלתי מזהות מדיפות צחנה איומה. אני עצמי לא יכולתי כמעט לעמוד בפני הריחות והמראות המזוויעים במקום.

"והרבי - כאילו לא חש במאומה. במסירות עד אין קץ ניגש אל המלאכה והחל לטפל באותו יהודי כאב רחום. החליף את בגדיו המלוכלכים, רחץ וניקה אותו כהוגן מכל הדם והמוגלה שדבקו בו. הלביש אותו בבגדים חדשים עד שהשיב אליו מעט צלם אנוש. "לאחר מכן, שלף הרבי מצרורו את קדירת תפוחי האדמה והחל להאכיל את החולה במסירות שלא ניתן להעלות על הדעת. שעה ארוכה ישבנו במחיצתו של אותו חולה מדוכא. דמותו הרחימאית של הרבי נראתה אז בעיניי כדמותו של צדיק קדמון מדורות עברו, כאותם צדיקי עליון שנהגו לצאת באישון ליל לגמול חסד עם נזקקים מבלי שיראה אותם איש..."

"הרי לך אחד מאותם מעמדים שזכיתי לראותם במו עיני..." סיים ר' שמחה את סיפורו המפעים.

(גיליון 'תהילתו בקהל חסידים' בראשית תש"פ)

הש"ת היומי

קטן המסופק אם ברך ברכת המזון - האם עליו לחזור ולברך?

מושולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

תשובה: שאלה זו שאלתי קמיה מרן ה'חוט שני' זצוק"ל, וכמדומני שהשיב שאין צריך לחזור ואין חובת חינוך על מקרה חריג שמסופק אם ברך, וכשיגדל יתחנך לברך בכוונה ללא ספקות. שוב מצאתי בשו"ת 'כתב סופר' שכתב בפשיטות דקטן שנסתפק אם ברך ברכת המזון אינו חוזר, כיון שחיובו מדרבנן.

שאלה: קטן שאכל כדי שביעה ונסתפק אם ברך ברכת המזון, האם צריך לחזור ולברך כדין גדול שמסופק בברכת המזון, או שמא, גדול שמסופק הרי חיובו מן התורה ולכן מברך מספק, אבל קטן, גם אם אכל כדי שביעה הרי חיובו רק מדין חינוך מדרבנן ואין לחזור מספק; ומאידיך יש מקום לומר שעלינו לחנוכו לנהוג כאילו היה גדול.

להתקשר לתורה

מסביב לשעון

24 שעות ביממה

מאת הרבנים הגאונים שליט"א

הרב **מאיר שפרוך** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית
שלוחה 2/2

הרב **אליהו אורנשטיין** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית
שלוחה 2/1

הרב **אפרים סגל** שליט"א
הדף היומי בבלי • אידיש
שלוחה 2/3

הרב **אריה זילברשטיין** שליט"א
הדף היומי בהלכה • עברית
שלוחה 1

הרב **יוסף ברגר** שליט"א
ווארט עם סיפור בראי הפרשה
שלוחה 7

הרב **מרדכי שלמה פריינד** שליט"א
הדף היומי בהלכה • אידיש
שלוחה 1/3/1

הרב **אברהם פוקס** שליט"א
הפנתח בכל יום - המייל היומי של דרשו
שלוחה 3

הר' **שלום יכנס ואברהם פוקס** שליט"א
לקראת שבת מלכתא
סיפורים ופנינים מפרשת השבוע
שלוחה 7

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

חייגו: *4992 או 077-2222-666

מה ההבדל בין תערובת 'מין במינו' לתערובת 'מין בשאינו במינו'?

בתערובת, כיון שאף ההיתר יש בו מטעם האיסור. אולם, אם כמות ההיתר היא פי שישים מכמות האיסור, אין טעם האיסור מתפשט בכל ההיתר, והאיסור בטל.

ובתערובת מין במינו, מדאורייתא, אם כמות ההיתר גדולה מעט מכמות ההיתר, האיסור מתבטל ברוב; אבל מדרבנן אין האיסור מתבטל אל כשכמות ההיתר היא פי שישים מכמות האיסור.

[משנ"ב תמב, א]

בדיני 'ביטול' בתערובת של איסור והיתר, יש להבדיל בין שני מיני תערובת: 'מין במינו', דהיינו שכל חלקי התערובת הם ממין אחד, אלא שזה אסור וזה מותר; ו'מין בשאינו מינו', דהיינו שהאיסור הוא ממין אחד, וההיתר ממין אחר.

בתערובת מין בשאינו מינו, מין האיסור נותן טעם במין ההיתר, והואיל ו'טעם כעיקר', כלומר, שטעם האיסור נחשב כאיסור עצמו - התערובת אסורה מדאורייתא אף כשכמות ההיתר מהווה רוב

תערובת שיש בה חמץ שלא 'התבטל' ברוב - האם יש איסור דאורייתא באכילתה?

באכילת התערובת ניתן להגיע לכמות של 'כזית' מהחמץ בתוך זמן של 'כדי אכילת פרס', יש באכילתה איסור דאורייתא, וחוב 'כרת', ככל חמץ.

ואם לא ניתן להגיע לכך - יש אומרים שיש באכילתה איסור דאורייתא של אכילת חמץ, ללא חיוב כרת; ויש אומרים שאין בה אפילו איסור זה, ונחלקו ראשונים אם לדעה זו יש בה איסור דאורייתא של 'חצי שיעור', או שאסורה באכילה רק מדרבנן.

[שו"ע תמב, א, ומשנ"ב א; ביאורים ומוספים דרשו, 2; וראה שו"ע תמז, ד]

בהמשך לאמור: תערובת שיש בה חמץ - באופן שהחמץ 'בטל' אף מדרבנן, אין בה איסור 'בל יראה' ו'בל ימצא'; ובנוגע לדיניה בפסח, ראה במקורות.

וכן באופן שהחמץ בטל מדאורייתא, אך מדרבנן אינו בטל - אין בתערובת איסור בל יראה ובל ימצא דאורייתא, אבל אסור מדרבנן לאוכלה בפסח, ואסור גם להחזיקה ברשותו, מחשש שיאכלנה.

ואם החמץ אינו בטל אף מדאורייתא - יש בתערובת איסור בל יראה ובל ימצא. ובנוגע לאיסור אכילתה בפסח, הדין כך: אם

תבשיל שהתבשל בסיר חמץ - האם מותר לאוכלו בפסח?

שבישלו בו חמץ בתוך עשרים וארבע השעות שקדמו לבישול הנוכחי - גם כאשר אין די בכמות התבשיל כדי לבטל את טעם החמץ הנפלט מהסיר, ואסור לאוכלו בפסח, אין חובה לבערו, אך יש להצניעו במקום שלא משתמשים בו בפסח.

ומאכל שהתבשל, או 'נכבש' (הושרה בנוזל באופן שנחשב כמבושל), בכלי חמץ בפסח עצמו - אפילו אם הכלי אינו 'בן יומו', חובה לבערו.

[משנ"ב תמב, א; ביאורים ומוספים דרשו, 3, 7 ו 11]

מאכל שהתבשל יחד עם חמץ, ולאחר מכן הופרד ממנו כל חמץ, כך שנתר בתבשיל רק 'טעם' חמץ - יש אומרים שאף באופן שטעם החמץ אינו 'בטל', ויש איסור דאורייתא באכילת התבשיל (ראה לעיל), אין בו איסור 'בל יראה' ו'בל ימצא', כיון שהחמץ שבו אינו 'נראה', ואינו 'מצוי'; אך מדרבנן חובה לבערו, מחשש שיאכלנו. ויש אומרים שיש בו איסור בל יראה ובל ימצא (לפחות במקרה שיש 'כזית' בכל הטעם שבתבשיל).

ותבשיל שהתבשל לפני פסח בסיר חמץ 'בן יומו', דהיינו

* אמרו חכמינו ז"ל: "ישראל וגוי שבאו לדין, אם אתה יכול לזכותו בדיני ישראל, זכה, ואמור לו כך דיננו; בדיני גויים, זכה, ואמור לו כך דינכם".
* הסוברים שדיני אסמכתא אמורים גם ביחס לגוי, סוברים כן הן בנוגע לישראל שהקנה לגוי, והן בנוגע לגוי שהקנה לישראל. ויש אומרים שבגוי המקנה לישראל - לכל הדעות אין דיני אסמכתא.
* ישראל שהלווה כסף לגוי, והגוי נתן לו חמץ כמשכון, והישראל עשה בו קנין המועיל - אסור להחזיק את החמץ ברשותו בפסח.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

עיר המוקפת בעמק לכל רוחב ה'תחום' - האם ניתן למדוד את התחום במישור המקביל לעיר?

התחום המזרחי בשטח זה, עד לנקודה המקבילה לסיום אורך העמק מול העיר במזרח, ולשוב ולהמשיך את המדידה מול העיר.

אולם, אם העמק נמשך לכל רוחב תחום העיר, כולל הזוויות, אין לצאת ולמדוד במישור המקביל מחוץ לריבוע התחום; מחשש שהרואים את המודדים עוסקים במדידה במרחק כה גדול מהעיר יסברו שאף מיקום זה כלול בתחום העיר.

[שו"ע שצט, ה, ומשנ"ב ט, כה, כו רכז; ביאורים ומוספים דרשו, 18-19]

עיר שיש ב'תחומה' עמק - יש למדוד את התחום דרך המישור. ואף אם העמק נמשך לכל רוחב העיר, אך ניתן למדוד את אורכו דרך המישור בזוויות התחום, דהיינו בפניות של ריבוע התחום אשר אינן עומדות מול בתי העיר - דהיינו, לדוגמה, אם העמק נמצא במזרח העיר, וניתן למדוד במישור המקביל אליו בדרומו או בצפונה, בשטח המקביל הן לאלפיים האמות של התחום במזרח, והן לאלפיים האמות של התחום בדרום או בצפון - ניתן להמשיך את מדידת

הלוח היומי

ל' בתשרי | רבי צבי הירש ב"ר מאיר חיות זצ"ל, בעל שו"ת מהר"ץ חיות ועוד, אב"ד ז'ולקוב ולבוב.

יארצייט:

תרט"ז: רבי צבי הירש ב"ר מאיר חיות זצ"ל, בעל שו"ת מהר"ץ חיות ועוד, אב"ד ז'ולקוב ולבוב.
תרע"ו: רבי כלפא ב"ר אליהו גיג' זצ"ל, מרבני אלג'יר, בעל כגן רווה, כגן הירק, כגן עדנים ועוד.
תרע"ז: רבי יצחק מאיר ב"ר גדליה הזנפרץ זצ"ל, בעל אור יקר.
תש"ם: רבי שלום קלזאן זצ"ל, ר"י סוכת שלום.
תשס"ה: רבי יוסף ב"ר יצחק אייזיק הכהן רוט זצ"ל, רו"מ בית דוד-ב"ב, בעל שיח יוסף.

מדוע היה מותר לשליחו של משה רבנו לשוב ולספר לו את דברי דתן ואבירם?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי ב'חפץ חיים'

שמותר לומר רק פעם אחת כדי להודיע שהוא בעל מחלוקת, וכמו אצל נתן הנביא שסיפר לדוד והודיעו אודות מחלוקתו של אדוניהו, אבל אסור להוסיף עוד דברים ואפילו על בעל מחלוקת, וא"כ הראיה מדתן ואבירם היא, שהשליח ב"ד לא רק הודיע שהם בעלי מחלוקת אלא הוסיף עוד דברים, וזה אסור לולי ההיתר שהוא שליח ב"ד.

ובשו"ת יהודה יעלה (או"ח סי' ריג) כתב בתשובתו לחת"ס, שההיתר לספר לשון הרע על בעלי מחלוקת הוא דוקא בענין הקשור למחלוקת, ולכן כאן עיקר ההוכחה לא היתה ממה שסיפר בתחילה מה שאמרו 'לא נעלה וגו' כי תשתרר עלינו וגו', שזה היה לשון הרע ודברי גנאי נגד משה רבנו, שזה ודאי שמותר לספר כי היו בעלי מחלוקת על משה - אלא מכך שסיפר את סוף דבריהם של דתן ואבירם שאמרו 'העיני האנשים ההם תנקר', שדברים אלו לא היו מכוונים נגד משה, אלא רק לצער את השליח ב"ד שלא יקרא להם יותר, וזה לא היה סיפור לשון הרע הקשור למחלוקת, ובכל זאת הותר הדבר משום שהיה שליח ב"ד.

בהלכות הנלמדות היום ב'חפץ חיים' (כלל ב' מהלכות לשון הרע סעיפים א-ב) מזכיר רבנו (בהגהות באר מים חיים) את מה שלמדו חז"ל מפרשת קרח, שלשליח בית דין מותר לספר לבית דין מה שאמרו לו בעלי הדין כאשר בא להזמין לדין. וזאת ממה שמצינו שמשה שלח לקרוא לדתן ואבירם, והשליח השיב לו מה שהם אמרו - "לא נעלה" וגו'.

החפץ חיים מביא מה ששואלים על כך האחרונים, שהרי דתן ואבירם היו בעלי מחלוקת, ומותר לספר לשון הרע על בעלי מחלוקת, וא"כ מה הראיה משם שמותר לשליח ב"ד לספר לשון הרע על אדם שאינו בעל מחלוקת? והביא החפץ חיים את תירוצו של הגליון הש"ס על הירושלמי, שכל מה שמותר לספר לשון הרע על בעלי מחלוקת, הוא דוקא אם דבר זה ישבית המחלוקת כשיראו גודל תרמיתו של בעל המחלוקת, אבל בענינו סיפורו של השליח ב"ד רק הגדיל את תבערת המחלוקת, וזה אסור. ובביאורים ומוספים מביאים תירוצים נוספים על כך. החת"ס כתב לתרץ (גליון השו"ע או"ח סי' קנו על דברי המ"א ס"ק ב),

למי צריך לומר תודה?

פעם אמר מרן הגרי"ז מבריסק לרבי יחזקאל סרנא "יישר כח" על איזו טובה שעשה למענו. השיב לו הגר"י סרנא שאין מגיעה לו ברכת 'יישר כח' מכיון שהוא היה מחויב לעשות לו את זה, אמר לו הגרי"ז: "הנה בברכת כהנים אף שהכהנים מחוייבים במצותם זו, אומרים להם 'יישר כח' וכמו שכתב הרש"ש במשניות (שביעית ד, ב) ואף בדבר שהיה מחויב לעשות צריך לומר 'יישר כח'". (הרב מבריסק ח"ד עמ' 439)

נשתדל להודות על כל דבר טובה שנעשה למעננו, ואף בדבר שהיו מחויבים לעשות עבורנו.